

Ringel László Fiával És Unokájával

A fiammal [Ringel Mihály, ő áll középen] és Leó unokámmal vagyok lefényképezve az ungvári zsinagógában, 1999-ben. A kép a Heszed archívuma számára készült. A fiamat az iskola elvégzése után behívták katonának. Szerelőként szolgált a légierőnél. Ott szerezte meg a jogosítványt. Miután leszerelt, visszatért Ungvárra, és először abban a szanatóriumban helyezkedett el sofőrként, ahol a feleségem is dolgozott, utána pedig a tűzoltóknál szerzett munkát. Mihail egy Szofija Jakovleva nevű orosz lányt vett feleségül, aki a szüleivel együtt valahonnan Oroszországból települt át Kárpátaljára. Szofija és Mihail lánya, Jelena 1978-ban született, a fiuk, Leó pedig 1985-ben. Szofija most abban az étteremben dolgozik, amelyet a volt vendéglőnk helyén építettek. Amikor Ungváron is létrehozták a Heszedet, Mihail oda ment sofőrnek. Azóta is ott van. Hetente háromszor megyek el a zsinagógába: hétfőn, csütörtökön és szombaton. Az emberek péntek estéknél is összegyűlnek, de ez már túl nagy megterhelés volna nekem. Az egyik szememre nem látok, és a sötétben már nehéz volna hazamenni. Megszoktam, hogy emelt fővel járok, mostanában viszont nem árt a lábam elé nézni. Gyakran fölhívnak a Tórához, ezzel is jelezve, hogy tisztelik a koromat. Minden zsidó ünnepet megtartunk. Beismerem, régóta nem böjtöltem Jom Kipur idején, azóta, hogy a feleségem meghalt. A hozzám közelálló meggyőztek arról, hogy az egészségi állapotomnak nem tenne jót a böjtölés. Idén viszont böjtöltem, és nem történt semmi különös, kibírtam. Azt hiszem, boldogabb vagyok, mint sokan mások. A családom három generációja él velem: a fiam, az unokám és a dédunokáim. Élettel töltik meg a házat, és én is megfiatalodom közöttük. Még mindig szeretem az erdőt járni, érdekes formájú ágakat, gyökereket gyűjteni. Néha csendéleteket festek. Igyekszem rendszeresen tornázni, hosszú sétákat teszek. Mostanában gyakran elkísérnek a dédunokáim is. Igyekszem minden tőlem telhetőt megtenni a hitközségért és a Heszedért. Tavaly én készítettem el a nagy zsidó naptárat. Héberül, a hónapok zsidó elnevezésével. Mellette pedig a keresztény elnevezések, hogy az is eligazodjon rajta, aki nem tud héberül, és megtalálja az ünnepnapokat. Minden oldalon van illusztráció, egy-egy izraeli tájkép. Azt is föltüntettem, hogy mikor melyik fejezetet kell fölolvasni a Tórából. Ünnepeken hét embert szólítanak ki a Tórához, sábbatkor és hétköznapokon kevesebbet, és minden alkalommal meghatározott fejezetet kell fölolvasni. Ilyen ez a naptár. Most Ros Hásánáig el kell készítenem a következő, a jövő évre szóló

naptárat. Ez nehéz munka, hiszen az egyik szememre nem látok, de az embereknek szükségük van rá, nekem pedig örömöm telik benne.